

ที่ สม ๐๐๐๓ / ๑๕๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ชั้น ๖-๗

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๒

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๔๙๕/๒๕๕๒ จำนวน ๗ หน้า

ด้วยนายทรงฤทธิ์ บำรุง ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า ชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์ โดยชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยซึ่งอาศัยอยู่บนที่ราชพัสดุหมู่ที่ ๒ ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มีขนาดเนื้อที่ประมาณ ๕๓ ไร่ สภาพพื้นที่เป็นป่าโกงกางและป่าชายเลนประมาณร้อยละ ๗๐ และเป็นพื้นที่ราบประมาณร้อยละ ๓๐ เดิมหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่ดังกล่าวเป็นกรมสรรพากร แต่ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นกรมธนารักษ์ ต่อมาเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้แจ้งว่า ได้รับโครงการบ้านเอื้ออาทรและให้ชาวบ้านเขียนใบจอง แต่ความจริงเป็นใบสอบถามความคิดเห็นเท่านั้น ภายหลังชาวบ้านจึงได้ทราบว่าเป็นการตอบรับข้อเสนอของรัฐซึ่งชาวบ้านต้องรื้อถอนบ้านออกจากที่ดินบริเวณดังกล่าวโดยไม่มีการเวนคืน เพราะถือว่าชาวบ้านได้เข้าไปบุกรุกที่ดินของกรมธนารักษ์ ทั้งที่ชาวบ้านในชุมชนโรงเลื่อยมีบ้านเลขที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเทศบาล ได้ให้เช่าหรือจัดให้จอง ต่อมากรมธนารักษ์ได้ให้ชาวบ้านจับจองและส่งหลักฐานเพื่อเช่าที่ดินที่อยู่อาศัย เมื่อสอบถามจึงได้รับคำตอบว่าอยู่ระหว่างการดำเนินการ ภายหลังได้รับการยืนยันว่าเช่าไม่ได้ ซึ่งชาวบ้านไม่ทราบเรื่องโครงการนี้มาก่อน ไม่มีการจัดทำประชาพิจารณ์ หรือสำรวจผลกระทบกับป่าโกงกางชายเลน ผลกระทบต่อทรัพย์สินบ้านเรือนของประชาชน รวมทั้งผลเสียที่ตามมาในระยะสั้นและระยะยาว

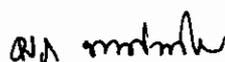
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวข้างต้น ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยได้จัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ มีการกันพื้นที่โครงการฯ ไว้ส่วนหนึ่งสำหรับผู้ที่ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ให้ได้มีที่อยู่อาศัยโดยการเช่าที่ราชพัสดุ และให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ว่างก่อนเพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนต่อชาวบ้าน ฯลฯ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้ยุติเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม โดยที่กรณีนี้มีมติในเรื่องวิถีชีวิตของคนในชุมชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป กล่าวคือต้องพิจารณาในเรื่องการพัฒนาโครงการต่าง ๆ จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพนิเวศตามธรรมชาติ ที่อยู่อาศัยตาม

/ ศักยภาพ...

ศักยภาพของพื้นที่นั้น ไม่ควรก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือชุมชน และหากเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก็ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบ และประชาชนต้องมีส่วนร่วมในโครงการฯ ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๖๑, ๐ ๒๑๔๑ ๓๕๖๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๕๕๗๗

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๕๙๕ /๒๕๕๒

เรื่อง สิทธิที่อยู่อาศัย กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์

ผู้ร้อง นายทรงฤทธิ์ บำรุง และพวก ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ผู้ถูกร้อง เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ และกรมธนารักษ์

นายทรงฤทธิ์ บำรุง และพวก ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ได้ร้องเรียนเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ คำร้อง เลขที่ ๘๑๘/๒๕๕๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัยดำเนินการตรวจสอบ ตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๕

สาระสำคัญของคำร้องเรียน

ผู้ร้องและชาวบ้านในชุมชนโรงเลื่อยไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโครงการบ้านรัฐเอื้ออาทร หรือโครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์ ที่เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้จะมาสร้างในที่ชุมชนโรงเลื่อย หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองท่อมใต้ โดยที่บริเวณด้านข้างทั้ง ๓ ด้านของชุมชนแห่งนี้ มีธรรมชาติสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าชายเลน อันเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำมากมาย ชาวบ้านไม่ทราบเรื่องโครงการนี้มาก่อน ไม่มีการจัดทำประชาพิจารณ์ หรือสำรวจผลกระทบกับป่าโกงกางชายเลน ผลกระทบต่อทรัพย์สินบ้านเรือนของประชาชน รวมทั้งผลเสียที่ตามมาในระยะสั้นและระยะยาว

เทศบาล ๔ กล่าวอ้างว่าได้รับโครงการบ้านรัฐเอื้ออาทร โดยบอกชาวบ้านว่ามีใบจองให้รีบเขียน แต่ความจริงเป็นแค่ใบสอบถามความคิดเห็นเท่านั้น ซึ่งภายหลังชาวบ้านจึงได้ทราบว่าเป็นการขอรับข้อเสนอของรัฐ ชาวบ้านต้องรื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินบริเวณดังกล่าว โดยไม่มีการเวนคืน เพราะถือว่าชาวบ้านได้เข้าไปบุกรุกที่ดินของกรมธนารักษ์ ทั้งที่ชาวบ้านในชุมชนโรงเลื่อยมีบ้านเลขที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเทศบาล ๔ ก็ได้ทำการให้เช่าหรือจัดให้จับจอง และเมื่อประมาณ ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา กรมธนารักษ์ได้ให้ชาวบ้านจับจองและส่งหลักฐานเพื่อเช่าที่ดินที่อยู่อาศัยแล้วแต่เรื่องเงียบหายไป เมื่อไปติดตามเรื่องจึงได้รับคำตอบว่าอยู่ในระหว่างการดำเนินการ และเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ และ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗ ชาวบ้านได้ไปติดต่อขอเช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์อีกครั้ง ได้รับการชี้แจงยืนยันว่าเช่าไม่ได้แล้ว

/ ชุมชน...

ชุมชนโรงเลื่อยตั้งอยู่บนที่ราชพัสดุ หมู่ที่ ๒ ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มีขนาดเนื้อที่ประมาณ ๕๓ ไร่ โดยสภาพพื้นที่เป็นป่าโกงกางและป่าชายเลนประมาณร้อยละ ๗๐ และเป็นพื้นที่ราบประมาณร้อยละ ๓๐ เดิมหน่วยงานที่ดูแลที่ราชพัสดุของพื้นที่โรงเลื่อยคือกรมสรรพากร แต่ปัจจุบันคือกรมธนารักษ์

ความต้องการของผู้ร้อง

ผู้ร้องขอให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาตรวจสอบและให้ความเป็นธรรม ดังนี้

๑. ขอให้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ออกเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของกรมธนารักษ์ให้ชาวบ้านอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๒. ขอให้ยกเลิกโครงการดังกล่าว หรือย้ายไปสร้างโครงการในพื้นที่ว่างเปล่าที่อื่น ๆ

การดำเนินการตรวจสอบ

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัยได้พิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้นจากผู้ร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นควรดำเนินการตรวจสอบ กรณีชาวบ้านในชุมชนโรงเลื่อยไม่ได้รับความเป็นธรรมจากโครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์

ข้อเท็จจริงที่ได้รับจากผู้ร้อง

ชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยที่คัดค้านโครงการฯ ถูกจับกุมตัวดำเนินคดีข้อหาบุกรุกที่ดินจำนวน ๓ คน เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ทำกินของชาวบ้านกลุ่มดังกล่าว (นอกพื้นที่ชุมชนโรงเลื่อย) แจ้งข้อกล่าวหาว่าบุกรุกที่ดิน ทั้งที่การครอบครองที่ดินเพื่อการทำกินดังกล่าวเป็นการทำกินแบบต่อเนื่องในที่ดินเดิม โดยมีได้บุกรุกที่ดินแปลงอื่นเพิ่มเติมแต่อย่างใด หลังจากที่ชาวบ้านถูกจับ และยังคงถูกคุกคามเรื่อยมา ทั้งมีการสกัดกั้นการเข้ามาของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อมาให้ความช่วยเหลือ

การที่เทศบาล ฯ ให้ข้อมูลเรื่องการทำโครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์ ว่าเป็นโครงการบ้านเอื้ออาทรตามนโยบายการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของรัฐบาล เป็นการบิดเบือนความเข้าใจของผู้นำและชาวบ้านมิให้คัดค้านโครงการดังกล่าว

ชาวบ้านได้ทำหนังสือถึงการเคหะแห่งชาติ ได้รับการชี้แจงว่า โครงการดังกล่าวไม่ใช่โครงการของการเคหะแห่งชาติ แต่เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้และกรมธนารักษ์

ข้อเท็จจริงที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๑. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ได้พิจารณาจากข้อมูลโครงการฯ ปรากฏว่าโครงการดังกล่าวไม่เข้าข่ายประเภทและขนาดที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด สำนักงาน ฯ มีแนวนโยบายต่อโครงการดังกล่าวคือ การพัฒนาโครงการใด ๆ ควรมีความสอดคล้องกับสภาพนิเวศตามธรรมชาติและศักยภาพของพื้นที่นั้น และไม่ควรก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อประชาชนและชุมชนโดยรอบ หรือหากก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในขั้นที่สามารถยอมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

๒. กรมธนารักษ์

การตรวจสอบที่ดิน หมู่ ๒ ตำบลคลองท่อมใต้เป็นที่ดินราชพัสดุ เดิมใช้เป็นสถานที่ราชการเป็นสำนักงานเกษตรอำเภอ สถานีตำรวจภูธร บ้านพักข้าราชการ และจัดให้เช่าเป็นที่ตั้งโรงเลื่อย เครื่องจักร และบ้านพักคนงานของบริษัท โรงเลื่อยมอแสง จำกัด ปัจจุบันหน่วยงานราชการเลิกใช้ประโยชน์และโรงเลื่อยได้ขอเลิกเช่าตั้งแต่ปี ๒๕๓๖ แต่ยังไม่ได้รับรื้อถอนส่วนที่เป็นบ้านพักคนงานเนื่องจากต้องการให้คนงานอยู่อาศัยต่อไปเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของคนงาน ซึ่งสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวคนงานมิได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเอง ประกอบกับทางราชการไม่เคยได้รับคำร้องขอเช่าที่ดินราชพัสดุแต่อย่างใด และสภาพพื้นที่บริเวณดังกล่าว ปรากฏว่าอยู่นอกเขตป่าชายเลนคลองบางฝั่ง คลองบางพ้อ และไม่มีสภาพเป็นป่าชายเลน การดำเนินการตามโครงการฯ จึงไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนแต่อย่างใด

๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่

โครงการบ้านรัฐเอื้อราษฎร์เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมธนารักษ์ โดยธนารักษ์ พื้นที่กระบี่กับเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารพัฒนาที่ดินราชพัสดุ จัดที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้ที่อยู่อาศัยในที่ราชพัสดุ โดยไม่ได้รับอนุญาตถูกต้องจากกรมธนารักษ์ และราษฎรผู้มีรายได้น้อยไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นคุณสมบัติทั่วไปตามหลักเกณฑ์บ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ โดยเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้เป็นผู้เช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ ระยะเวลา ๒๕ ปี ออกแบบและก่อสร้างบ้านให้ราษฎรเช่าซื้อโดยผ่อนชำระต่อเทศบาล ซึ่งกรมธนารักษ์อนุญาตให้เทศบาลนำสิทธิการเช่าไปผูกพันกับสถาบันการเงินได้ การดำเนินการอยู่ในระหว่างการทำบันทึกตกลงเช่าที่ดินเท่านั้น ยังไม่มีการปรับหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่แต่อย่างใด

จากการที่ธนารักษ์พื้นที่กระบี่ประสานงานกับสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๑๙ (นครศรีธรรมราช) ตรวจสอบพื้นที่แล้วปรากฏว่า ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียน กบ.๒๘๑-๒๘๕ และ ๔๓๖ เนื้อที่ ๕๔ ไร่ ๔๔ ตารางวา ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าชายเลนแต่อย่างใด การดำเนินการตามโครงการนี้ไม่มีการทำลายธรรมชาติ ป่าชายเลน หรือลำคลอง ราษฎรที่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านก็สามารถประกอบอาชีพของตนได้ตามปกติ แต่หากโครงการนี้แล้วเสร็จพื้นที่ดังกล่าวก็เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ๓๐๐-๔๐๐ ครัวเรือน มีระบบสาธารณูปโภคครบถ้วน และการบริการสาธารณะเต็มตามแบบแปลน วิถีชีวิตของราษฎรคงจะเปลี่ยนแปลงตามสภาพของสังคมนั้นด้วย

ราษฎรกลุ่มผู้ร้องเรียน ปัจจุบันอาศัยอยู่ในที่ดินแปลงดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือเช่าอย่างถูกต้อง และไม่มีผู้ใดประกอบอาชีพประมง เนื่องจากทางราชการได้กวดขันจับกุมการทำประมงชายฝั่งที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น เรืออวนรุน ราษฎรกลุ่มนี้ที่เคยมีอาชีพประมง จึงเลิกอาชีพมานานแล้ว

๔. นายอำเภอคลองท่อม

กรณีผู้ที่แจ้งความดำเนินคดีกับชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยที่ถูกจับ ๓ คนนั้น คือเจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ กบ.๒ (คลองท่อม) จังหวัดกระบี่ โดยแจ้งความเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ในข้อหาร่วมกันยึดถือครอบครอง ก่อสร้างแผ้วถางป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการ

 ทำลายป่า

ทำลายป่า และกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งการจับกุมในครั้งนี้อย่างไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ เนื่องจากไม่มีพยานหลักฐานปรากฏว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือกลั่นแกล้งชาวบ้านที่ถูกจับแต่อย่างใด

๕. สำนักงานป่าไม้จังหวัดกระบี่

ตามที่คณะอนุกรรมการฯ แจ้งว่าเทศบาลตำบลคลองท่อมได้จะเข้าไปถมป่าชายเลนในพื้นที่หมู่ที่ ๗ ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าสงวนแห่งชาติ ชื่อว่า "ป่าชายเลน คลองบางฝั่ง และคลองบางพ่อ" เพื่อไปทำโครงการบ้านรัฐเอื้อราชภูธรนั้น สำนักงานป่าไม้จังหวัดกระบี่ได้ประสานงานเบื้องต้นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่บริเวณดังกล่าวแล้ว ทราบว่าพื้นที่บริเวณนี้ไม่ได้อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแต่อย่างใด

๖. เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้

ในการดำเนินโครงการบ้านรัฐเอื้อราชภูธร ก่อสร้างบนที่ดินราชพัสดุ แปลงหมายเลข ทะเบียน กบ. ๒๘๑-๒๘๕ และ ๔๓๖ ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ เนื้อที่ทั้งหมด ๕๔ ไร่ ๕๐ ตารางวา และพื้นที่ขอใช้ก่อสร้างถนน สวนสาธารณะ สวนสุขภาพ ศูนย์ OTOP ลานจอดรถและท่าเทียบเรือ เนื้อที่ ๓๑ ไร่ ๑ งาน ๗๒ ตารางวา การดำเนินการโครงการฯ เป็นไปในรูปของความร่วมมือระหว่างกรมธนารักษ์กับผู้ได้สิทธิ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ เทศบาลฯ เป็นเพียงผู้สนับสนุนและประสานงานอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเท่านั้น

โครงการฯ ไม่ได้ก่อสร้างในพื้นที่ป่าชายเลน และกรมธนารักษ์ไม่ได้ถมป่าชายเลน เนื่องจากพื้นที่ก่อสร้างโครงการ ฯ เดิมบริษัท โรงเลื่อยมองแสง จำกัด ได้เช่าพื้นที่ทั้งหมด แปลงหมายเลข ทะเบียน กบ. ๒๘๑-๒๘๕ และ ๔๓๖ มีอาณาเขตด้านตะวันตกติดกับป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อประกอบกิจการโรงเลื่อยแปรรูปไม้ที่ได้สัมปทานจากหน่วยงานของรัฐ แต่หลังจากที่รัฐบาลประกาศปิดป่า บริษัทฯ ได้คืนพื้นที่เช่าทั้งหมดให้กรมธนารักษ์ ซึ่งแสดงว่าพื้นที่ที่จะก่อสร้างโครงการ ฯ ไม่ได้เป็นป่าชายเลน และไม่ได้เกี่ยวกับแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตรวจสอบ

คณะอนุกรรมการฯ ผู้ร้อง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่เพื่อร่วมประชุมและตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๗ ณ ชุมชนโรงเลื่อย ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ สาระสำคัญของการประชุมสรุปได้ ดังนี้

๑. กรมธนารักษ์ ได้รับนโยบายหลักของรัฐบาลในการ "แก้ไขปัญหาความยากจน" มาดำเนินการโดยจัดให้มีโครงการจัดหาที่ทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งต่อมาได้มีการจัดทำหนังสือเวียนไปยังธนารักษ์จังหวัดต่าง ๆ ให้สำรวจพื้นที่ในส่วนที่รับผิดชอบว่ามีพื้นที่ส่วนใดที่สามารถจัดทำโครงการดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

๒. ธนารักษ์พื้นที่กระบี่ ได้ทำการสำรวจโดยร่วมกับเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ พบว่ามีพื้นที่ที่เคยให้โรงเลื่อยเช่าประกอบกิจกรรมเหมาะสำหรับการจัดทำโครงการดังกล่าว ทั้งนี้ โรงเลื่อย

/ ได้หมดสัญญา...

ได้หมดสัญญาเช่าและได้เลิกกิจการไปแล้วตั้งแต่เมื่อปี ๒๕๓๖ อย่างไรก็ตาม เมื่อโรงเลื่อยเลิกกิจการไปแล้ว ยังไม่ได้มีการรื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกไป โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นบ้านคนงาน ซึ่งปัจจุบันยังมีคนงานดั้งเดิม (อยู่มาประมาณ ๓๐-๔๐ ปีแล้ว) และผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ (ได้มาอยู่ประมาณ ๓-๔ ปีที่ผ่านมา)

ได้มีการทำการสำรวจโดยการแจกแบบสอบถามแก่ชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อย ถึงความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ซึ่งพบว่ากึ่งหนึ่งของชาวบ้านชุมชนมีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ แต่อีกกึ่งหนึ่งไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการ ด้วยสาเหตุเช่น ความชราภาพ ความยากจน ซึ่งไม่สามารถที่จะผ่อนชำระค่าเช่าซื้อบ้านได้ เป็นต้น

๓. เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อย (ผู้ร้อง) เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ กรมธนารักษ์ และคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ วุฒิสภา โดยที่ประชุมมีข้อสรุป ให้เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้และกรมธนารักษ์ดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ สำรวจจำนวนชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยว่าอยู่ในเขตโครงการที่ราย

๔.๒ สำรวจจำนวนชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยว่าต้องการเข้าร่วมโครงการที่ราย

๔.๓ สำรวจจำนวนชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยว่าไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการที่ราย

๔. เมื่อได้มีการหารือร่วมกันระหว่างชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อย (ผู้ร้อง) คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชน ๓ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้แทนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ และกรมธนารักษ์ ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๗ ได้ข้อยุติ ดังนี้

๕.๑ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนจะส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาสำรวจและพูดคุยกับชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อย ถึงโครงการที่จะดำเนินการ เพื่อหาความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านก่อน ทั้งนี้ จะดำเนินการโดยเร็ว โดยประสานงานกับเทศบาลตำบลคลองท่อมใต้และกรมธนารักษ์อย่างใกล้ชิด

๕.๒ โครงการจะกันเขตพื้นที่โครงการไว้ส่วนหนึ่ง ซึ่งการกำหนดพื้นที่บริเวณดังกล่าว จะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมธนารักษ์ เพื่อให้ชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยที่ไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการ ด้วยความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ได้สร้างบ้านพักอาศัยได้ ทั้งนี้ โดยการเช่าที่ราชพัสดุต่อไป (ซึ่งทราบว่า กรมธนารักษ์พื้นที่จังหวัดกระบี่ได้มีมติที่จะจัดเก็บค่าเช่าที่ราชพัสดุบริเวณดังกล่าวในอัตรา ตารางวาละ ๕๐ สตางค์)

๕.๓ ในการสร้างบ้านพักอาศัยของชาวบ้านชุมชนโรงเลื่อยตามนัยข้อ ๕.๒ ข้างต้นนั้น เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้และกรมธนารักษ์จะต้องให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้วย ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการร่วมแรงกันรื้อย้ายปลูกสร้าง

๕.๔ ในส่วนของพื้นที่ว่างที่ไม่มีชาวบ้านอยู่อาศัย เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้และกรมธนารักษ์ สามารถเริ่มดำเนินการตามโครงการที่วางไว้ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ให้เกิดความเดือดร้อนต่อชาวบ้านด้วย

๕.๕ เมื่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว จะจัดให้มีการประชุมเพื่อลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง และดำเนินการในส่วนของโครงการบ้านมั่นคง ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการ ฯ จะเป็นผู้ประสานงานต่อไป

/ ความเห็นของ...

ความเห็นของคณะกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัย

คณะกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัยได้พิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยตลอดแล้วเห็นว่า ผู้ร้องถูกละเมิดสิทธิโดยถูกขับไล่ออกจากพื้นที่อยู่อาศัยและนำพื้นที่ไปดำเนินโครงการรัฐเคอ์บ้าน เป็นการละเมิดสิทธิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่าง ๆ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑) มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า "สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง"

๒) มาตรา ๕๙ บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย คุณภาพชีวิต"

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า "สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม"

๓. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑ กำหนดว่า "๑. ประชาชนทั้งปวงมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยอาศัยสิทธินั้น ประชาชนจะกำหนดสถานะ ทางการเมืองของตนอย่างเสรี รวมทั้งดำเนินการอย่างเสรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของ..."

มติของคณะกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัย

ในการประชุมคณะกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัย ครั้งที่ ๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยได้จัดให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ มีการกันพื้นที่โครงการฯ ไว้ส่วนหนึ่งสำหรับผู้ที่ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้มีที่อยู่อาศัยโดยการเช่าที่ราชพัสดุ และให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินโครงการฯ ในพื้นที่ว่างก่อนเพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนต่อชาวบ้าน ฯลฯ คณะกรรมการฯ จึงมีมติให้ยุติการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. เทศบาลตำบลคลองท่อมใต้ จะต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและประสานงานให้เกิดกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการและชุมชนในระดับพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และให้รายงานผลการดำเนินการให้ทราบต่อไป

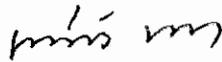
๒. กรมธนารักษ์ต้องพิจารณาดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงการจัดการระดับพื้นที่ วิถีชีวิตชุมชน สภาพแวดล้อม และการขยายตัวของชุมชนและเมือง โดยนำวิถีชีวิตของราษฎรเป็นที่ตั้ง และปรับโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนต่อไป

๓. รัฐบาลต้องพิจารณาในเรื่องการพัฒนาโครงการต่าง ๆ จะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพนิเวศตามธรรมชาติ ที่อยู่อาศัยตามศักยภาพของพื้นที่นั้น ไม่ควรก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อชุมชน หรือหากเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และประชาชนต้องมีส่วนร่วมในโครงการ ฯ

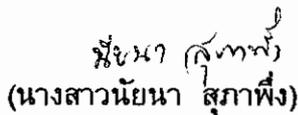
มติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นชอบกับมติและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการด้านสิทธิที่อยู่อาศัย จึงมีมติให้ยุติการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนข้างต้น

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวนิยนา สุภาพงษ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุทิน นพเกตุ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิณ)

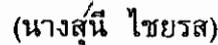
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวอามร วงษ์สังข์)

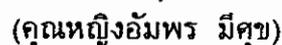
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสุนี ไชยรส)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒